

Zwerfafvalplan 2026

Versie: 10 december 2025

1. PeukMeuk-campagne

- Jaarlijkse actiedag tegen peuken, met online en offline communicatie
- Bedrijven en (sport)verenigingen activeren (peukeninzameling, zakasbakken en wandasbakken uitdelen).
- Inzet materialen zoals (zak)asbakken uitreiken
- Vergroten bewustwording dat peuken ook zwerfafval zijn, door o.a. inzet “No waste Chairs” (doorzichtige stoelen die we vullen met peuken ter bewustwording)

2. Samen Schoon, Samen Blij-campagne

- Faciliteren van opruimmaterialen en ondersteuning bij (voorbereiding van) opruimacties.
- Faciliteren zwerfafvalpassen en bijhorende verwerkingskosten (klepbewegingen)
- Periodieke nieuwsbrief met tips, resultaten, inspiratie en verhalen.
- Bedanken/waarderen van vrijwilligers en groepen zwerfafvalrapers
- Educatie over zwerfafval, snoeproute-aanpak en opschoonacties met (basis)scholen, inclusief materialen, filmpjes kinderburgemeester
- Openbare prullenbakken opvallender maken door wrappen (inpakken) van openbare prullenbakken in samenwerking met de buurt, of door graffiti.

3. Kennis & netwerkcentrum

Waardlanden toetst nieuwe activiteiten in de vorm van pilots. Bij succes kan de pilot over de regio opgeschaald worden. De pilots betreffen zowel “groene” (gedragsverandering) als “blauwe” (faciliteiten openbare ruimte) instrumenten. Als pilots met “blauwe” instrumenten succesvol blijken, overleggen we met de gemeenten over verankering bij de juiste partij.

Voor het succes van alle pilots is participatie van externe partijen van groot belang.

a. In 1 dag schoon (nieuwe pilot/project)

- [“1 dag schoon”](#) actie starten in Gorinchem.

b. Pimp je Prullenbak (vervolg pilot 2025)

- Uitbreiding naar andere hotspots op basis van resultaten zwerfafvalmonitoring.
- Prullenbakken aantrekkelijk en opvallend maken (design, kleur, slogans).
- Bewoners/jeugd betrekken bij ontwerp → eigenaarschap.
- Bewustwordingscampagne dat een schone prullenbak uitnodigt tot gebruik.

c. Prullenbakken schoonmaken (viezigheid, kauwgom, stickers, graffiti) (vervolg pilot 2025)

- Werkgebied verbreden, nu alleen Gorinchem.

d. Regionale samenwerking – Schone Lek bijeenkomsten (vervolg/uitbreiding 2025)

- Bijeenkomsten die betrekking hebben op inwoners in Molenlanden en Vijfheerenlanden bijwonen.
- Milieucoach en communicatie inzetten om bewustwording bij inwoners te vergroten.

e. Woningcorporaties & woonconsulenten (nieuw)

- Structureel overleg met corporaties en consulenten.
- Zwerfafvalthema's meenemen in bewonersbijeenkomsten.
- Beheerders bij elkaar brengen → kennisdeling en gezamenlijke aanpak.

f. 25-meterregel en rol ondernemers (vervolg pilot 2021/2022)

- Met gemeenten overleggen over mogelijkheid tot handhaving eet- en drinkgelegenheden
- Samen met gemeenten zorgen dat de 25-m regel voor een bredere doelgroep toepasbaar wordt o.b.v. wet- en regelgeving.
- Zodra toepasbaar: milieucoach inzetten: uitdelen zakasbakken, ondernemers attenderen op hun verantwoordelijkheid, met gemeenten overleggen over handhaving.

g. Eventuele pilots (indien middelen 2026 toereikend zijn)

- Glutton (stofzuiger) in Gorinchem testen voor verwijdering fijn zwerfafval op moeilijk bereikbare locaties (in samenwerking met teamleider BOR WL)
- Bewuste inzet van graffiti/ straatschilderingen, met Call-to-action om afval in de prullenbakken te deponeren.

4. Zwerfafvalmonitoring

- Inzetten van meetinstrumenten en rapportages.
- Bij overschrijding van normen direct handelen: buitendienst effectiever inzetten door beter samen te werken, netwerk aanhalen/versterken
- Data koppelen aan locaties en campagnes voor effectmeting.